

Wdrażanie skoordynowanej polityki wobec alkoholu w Europie „Wzmacnianie kompetencji”

(Implementing Coordinated Alcohol Policy in Europe – Building Capacity)

W dniach 24–26 września 2007 odbyło się w Bled, w Słowenii, spotkanie grupy specjalistów tworzących Europejską Sieć ds Polityki wobec Alkoholu (Alcohol Policy Network). Tematem spotkania były prace związane z finansowanym przez Komisję Europejską projektem o nazwie „Wzmacnianie kompetencji”, którego realizacja została zaplanowana w latach 2007–2009.

Projektem kieruje Instytut Zdrowia Publicznego Republiki Słowenii, wspierany przez Ministerstwo Zdrowia, które – w związku z prezydencją Słowenii w Radzie Europy w pierwszym półroczu 2008 roku – zajmuje się koordynacją współpracy w kwestiach zdrowotnych. Uczestniczą w nim reprezentanci 31 krajów oraz 10 organizacji międzynarodowych, w tym również przedstawiciele Polski.

Historia. Projekt „Wzmacnianie kompetencji” powstał w oparciu o wcześniejsze doświadczenia zebrane w trakcie realizacji w latach 2004–2006 projektu „Budowanie pomostów” (Bridging the Gap), którym kierowało międzynarodowe stowarzyszenie organizacji pozarządowych European Alcohol Policy Alliance – Eurocare (<http://www.eurocare.org/btg/index.html>).

W związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej nowych krajów (w tym również Polski), autorzy projektu „Budowanie pomostów” jako główny cel przyjęli utworzenie dynamicznej sieci partnerów zajmujących się polityką w zakresie alkoholu. Efektem powstania tej sieci miał być rozwój zintegrowanej strategii ograniczenia szkód związanych ze spożyciem alkoholu w Unii Europejskiej, poszerzonej o nowe państwa członkowskie. Drugim ważnym celem było zachęcanie krajów europejskich do wdrażania Rekomendacji Rady Europy z 5.06.2001 r. dotyczących przeciwdziałania picciu alkoholu przez młodzież (<http://www.parpa.pl/?sub=7&check=3>). Warto w tym miejscu przypomnieć, że pierwsza konferencja tego projektu, zatytułowana „Tworzenie polityki alkoholowej w powiększonej Europie”, odbyła się w Warszawie w czerwcu 2004 roku.

W 2006 roku opublikowana została w Brukseli *Strategia Unii Europejskiej w zakresie wspierania państw członkowskich w ograniczaniu szkodliwych skutków spożywania alkoholu* (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52006DC0625:PL:HTML>). Dokument ten zawiera charakterystykę działań

służących zapobieganiu szkodliwemu i niebezpiecznemu spożywaniu alkoholu, podjętych już przez Komisję Europejską i państwa członkowskie oraz wskazuje dziedziny dalszego rozwoju w tym zakresie. Określono w nim 5 tematów priorytetowych, takich jak:

- ochrona młodzieży i dzieci (także w okresie prenatalnym),
- zmniejszenie liczby rannych i zabitych w wypadkach drogowych spowodowanych przez osoby nietrzeźwe,
- zapobieganie szkodliwym skutkom nadużywania alkoholu przez dorosłych (w tym picia alkoholu w miejscu pracy),
- informowanie, szkolenie i podnoszenie świadomości społecznej w zakresie skutków szkodliwego i niebezpiecznego picia oraz krzewienie kultury picia,
- opracowanie i prowadzenie wspólnej bazy danych na poziomie Unii Europejskiej.

Cele projektu „Wzmacnianie kompetencji” to wspieranie Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich (a także regionów i społeczności lokalnych) we wdrażaniu wspomnianej wyżej strategii UE oraz zapewnienie pełnego udziału i podkreślenie wagi uczestnictwa wszystkich krajów Unii – starych i nowych, a także krajów akcesyjnych – we wprowadzaniu skutecznej polityki wobec alkoholu. Kolejnym celem projektu jest wspieranie realizacji Strategii Lizbońskiej, programu społeczno-gospodarczego, zmierzającego do uczynienia z Unii Europejskiej wiodącej gospodarki świata (<http://www.strategializbonska.pl/>). Tak więc, zgodnie z wytycznymi tej strategii projekt „Wzmacnianie kompetencji” ma się przyczynić do zmniejszenia szkód społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych, spowodowanych picciem alkoholu, a w szczególności przeciwdziałać wykluczeniu i nierównościom w zakresie zdrowia ludności poszczególnych krajów oraz grup społecznych.

Cele strategiczne projektu „Wzmacnianie kompetencji” koncentrują się na rozwoju potencjału, sprzyjającego rozwiązywaniu problemów związanych z alkoholem. Te cele to:

- Zwiększenie liczby agencji rządowych, organizacji i instytucji zaangażowanych w rozwój i wdrażanie polityki wobec alkoholu oraz stworzenie ruchu obejmującego poszczególne kraje oraz organizacje pozarządowe, działające na rzecz zdrowia publicznego i promocji zdrowia, stworzenie sieci obejmującej przedstawicieli środowisk medycznych i naukowych, osoby pracujące z młodzieżą, przedstawicieli organizacji zajmujących się ochroną konsumentów, transportem, informacją handlową (commercial communication) oraz innymi kwestiami związanymi z rynkiem wewnętrznym.
- Utworzenie bazy danych na temat polityki wobec alkoholu, programów oraz doświadczeń zebranych zarówno na poziomie krajowym, regionalnym jak i lokalnym.
- Upowszechnianie bazy danych na temat krajowych, regionalnych i lokalnych infrastruktur, rozwiązań prawnych i regulacji dotyczących kwestii związanych z alkoholem.

- Wspieranie procesu tworzenia i wprowadzania skutecznej polityki wobec alkoholu poprzez serię ekspertyz na temat wpływu rozmaitych rozwiązań z tej dziedziny na gospodarkę i zdrowie publiczne.
- Wspieranie procesu tworzenia krajowych koalicji na rzecz skutecznej polityki wobec alkoholu poprzez szkolenia na temat lobbingu oraz zorganizowanie konferencji poświęconej europejskiej polityce wobec alkoholu.

Pakiety Robocze

Podczas spotkania w Bled omawiane były zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu „Wzmacnianie kompetencji”. Projekt obejmuje 10 Pakietów Roboczych, dotyczących głównie rozwoju i upowszechniania wiedzy na temat skutecznej polityki wobec alkoholu oraz wspierania regionalnych i lokalnych rozwiązań w tym zakresie.

- **Pakiet 1. Koordynacja projektu: instytucja odpowiedzialna – Institute of Public Health (Słowenia)**
Cel: kierowanie projektem oraz utrzymywanie łączności i współpraca z innymi organizacjami oraz realizatorami projektów i działań w zakresie polityki wobec alkoholu.
- **Pakiet 2. Upowszechnianie rezultatów projektu: Institute of Alcohol Studies (Anglia)**
Cel: publikowanie oraz zapewnienie szerokiego gronu odbiorców dostępu do opracowań i raportów, które powstały w ramach projektu.
- **Pakiet 3. Ewaluacja projektu: University of Primorska (Słowenia)**
Cel: ocena przebiegu i efektów działań podjętych w projekcie oraz oszacowanie jego wpływu na rozwój polityki wobec alkoholu realizowanej na poziomie krajów, regionów oraz społeczności lokalnych.
- **Pakiet 4. Tworzenie sieci partnerów: German Centre of Addiction Issues (Niemcy)**
Cel: promocja oraz poszerzanie sieci partnerów projektu „Wzmacnianie kompetencji” oraz przygotowanie i upowszechnienie serii opracowań na temat kwestii związanych z polityką wobec alkoholu.
- **Pakiet 5. Inwentarz doświadczeń krajów europejskich: University of Bergen (Norwegia)**
Cel: obsługa i aktualizacja bazy danych HP-Source.net, zawierającej charakterystykę infrastruktury poszczególnych krajów zaangażowanych w projekt, czyli obowiązujących w nich regulacji prawnych i polityki wobec alkoholu oraz instytucji i organizacji zajmujących się tą problematyką.
- **Pakiet 6. Wpływ polityki wobec alkoholu na gospodarkę i zdrowie: Technical University of Dresden (Niemcy)**
Cel: określenie wpływu na gospodarkę i zdrowie publiczne rozwiązań z zakresu polityki wobec alkoholu, przyjętych w starych i nowych krajach Unii Europejskiej oraz w krajach niezrzeszonych.

- Pakiet 7. „Wzmacnianie kompetencji”: Ministry of Health of Catalonia (Hiszpania)
Cel: rozwijanie kompetencji sprzyjających wprowadzaniu skutecznej polityki wobec alkoholu na poziomie krajów, regionów oraz społeczności lokalnych przez 1. organizację europejskiej konferencji „Alcohol Policy Conference: Building Capacity for Action” oraz 2. przeprowadzenie serii treningów dotyczących umiejętności prowadzeniu lobbingu (orędownictwa) na rzecz tejże polityki.
- Pakiet 8. Wspieranie rozwoju polityki regionalnej w Europie: Assembly of European Regions (informację o tym stowarzyszeniu można znaleźć na stronie: <http://www.a-e-r.org/main-issues/health-social-affairs.html>)
Cel: podnoszenie znaczenia regionalnej polityki wobec alkoholu oraz wprowadzanie odpowiednich rozwiązań w tym zakresie przez tworzenie koalicji na rzecz ewaluacji, udoskonalania i wdrażania działań na poziomie regionów.
- Pakiet 9. Wspieranie rozwoju polityki wobec alkoholu w środowiskach lokalnych: National Foundation for Alcohol Prevention (Holandia)
Cel: rozwój profilaktyki problemów związanych z alkoholem w środowiskach lokalnych przez wymianę doświadczeń i wiedzy na temat skutecznych programów oraz strategii, a także modeli przydatnych w ewaluacji profilaktyki środowiskowej.
- Pakiet 10. Zapobieganie wypadkom i urazom związanym z alkoholem: University of Primorska (Słowenia)
Cel: przegląd badań oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, a także przygotowanie rekomendacji dotyczących zapobiegania zamierzonym i niezamierzonym wypadkom oraz urazom związanym z alkoholem – w tym również takim, które wiążą się z przemocą domową.

Polska, jako partner stowarzyszony projektu, uczestniczy w realizacji wszystkich wyżej wymienionych pakietów przez:

- wspieranie instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań zaplanowanych w poszczególnych pakietach i dostarczanie odpowiednich informacji,
- upowszechnianie w kraju baz danych i opracowań przygotowanych w ramach projektu.

Informacje o projekcie „Wzmacnianie kompetencji” znajdują się na stronie <http://www.ias.org.uk/buildingcapacity/scope/aims.html>

Agnieszka Pisarska
Instytut Psychiatrii i Neurologii